NĂM THỨ MƯỜI, — SỐ THỨ 1648 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ SÁU 15 SEPTEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Tous les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-KIM-CHUNG
Rédacteur en chef: TRẦN-HUY-LIỆU
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES
Décomptés à raison de 2 lignes au cent., chaître de hauteur, sur 0 = 065 de large.
Une seule insertion . . . . 0$60 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ le ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Mois, 6 mois, 1 an
Chine (ordinaire) 1$00 3$50 6$50
Chine (recommandé) 2$00 4$00 8$00
Etranger (ordinaire) 3$00 5$00 9$00
Etranger (recommandé) 4$00 7$00 13$00
Un mois 1$00 1$75 3$25
Six mois 0$60 1$00 1$75
Un an 0$50 0$90 1$60
Les changements portent du 1er et du 16 de chaque mois

Xuất tiền làm việc gì hay hơn cả?

Trước khi trả lời câu hỏi ấy, tôi hãy xin kể một câu chuyện gần đây mới rất có thú-vị của một nhà triệu-phú bên nước Hoa-kỳ. Nhà triệu-phú ấy là ai? tức là ông Carnégie, làm nghề chế thép mà giàu đến mấy ngàn triệu, mới tạ thế trong trung-tuần tháng tám năm 1919 vừa rồi. Ông bình sinh bán phát của cải rất nhiều, tính ra cả thảy tới một ngàn mười triệu. Trong số ấy thì trước một trăm triệu cấp cho các trường thủ-nghệ ở Hoa-kỳ và Gia-nã-đại, một trăm triệu thì lập một cái kho gọi là « Anh-hùng-kim » để thưởng cho những người bình-dân mà làm được những công-nghiệp phi-thường ở trong khắp lưỡng bán cầu tám triệu thì dựng cái cung hòe bình ở thành Hải-nha (La Haye), còn nhiều triệu nữa thì cấp cho các trường đại-học, các nhà học viện, các sở thí-nghiệm, các cuộc cứu tế; nhưng phần nhiều của ấy là để lập những thư viện công ở Mỹ, ở Anh, ở Pháp, ở Nga v. v. Cái duyên-do sở-dĩ ông dùng tiền lập thư-viện nhiều hơn cả, cứ như chính có thú vị lắm, xin kể ra như sau này:

Có một người làm chủ phòng quảng-cáo nhà buôn rượu ngọt ở nước Anh tên Wark đến bàn xin ông cho phép nhà buôn ấy mở một cuộc điều-tra trong khắp cả nước Anh để hỏi ý dân xem từ nay ông muốn xuất tiền làm việc công-ích thì nên làm việc gì hay hơn cả, in tám trăm vạn cái phiếu như phiếu bầu cử, phát cho tám trăm vạn người có quyền bầu-cử trong toàn quốc Anh để ai nấy biên ý-kiến của mình vào đấy. Kết-cục cuộc điều-tra ấy, lúc kiểm phiếu, người thì xin ông làm việc này, kẻ thì xin ông giúp việc khác, nhiều nhất là người xin ông ban tiền cho mình, số phiếu tới 112.246, ít nhất là người xin ông lập các thư-viện, số phiếu chỉ có 204. Ông lại làm trái hẳn với cái lệ bầu-cử, không theo đa số là những kẻ xin tiền cho mình, mà theo thiểu số là những người bảo ông xuất tiền lập thư-viện; trong hai mươi năm trời, ông xuất tiền để lập các thư viện ở các nước cả thảy tới 750 triệu.

Ấy cũng vì cái câu hỏi « xuất tiền làm việc gì hay hơn cả » mà một nhà đại-phú-hào bên Hoa-kỳ đã có một cuộc điều tra, truyền làm giai-thoại trong thế giới đến muôn đời như thế. Các nhà giàu có ở xứ ta, có lại chưa từng có một cuộc điều-tra nào như thế bao giờ. Giá ngay lúc này mà có ai mở cuộc điều-tra như thế thì tôi xin bỏ phiếu trước nhất, hiến một cách dõng tiền rất khôn khéo là cuộc lạc quyên Âu trí viện. Thiết-tưởng cái ý-kiến ấy, ở xứ ta bây giờ cũng có đa số tán-thành, chắc thế nào kiểm phiếu cũng được đa số hơn các ý-kiến khác. Ông đại-phú-hào nào, mà mở cái cuộc điều-tra này có thể lấy số phiếu làm bằng, theo cái ý-kiến đa số hơn, mà không cần lập dị như ông đại-phú-hào Hoa-kỳ vừa thuật chuyện trên kia, theo thiểu số mà không theo đa số vậy.

Trong các việc công-ích ở xứ ta bây giờ, thì việc lập Âu-trí-viện là thế nào, bản-báo đã bàn đi bàn lại nhiều lần. Bây không cần phải thuật lại làm chi nữa. Nay chỉ xin nói về phương-diện các nhà giàu có, muốn dùng đồng tiền một cách rất khôn khéo, thì cái việc công-ích cần cấp hơn cả, chính là việc ta nên coi tới đầu tiên. Thử nghĩ cái tương lai của một nước là ở lũ nhi-đồng; lũ nhi-đồng bây giờ tức là quốc-dân ngày sau; nhân tài cũng ở đó mà ra; nhân-cũng cũng bởi đó mà có; nhân-chủng cũng tự đó mà nòi giống lâu dài; trăm nghề trăm nghiệp trong nước sau này cũng nhờ có lũ ấy gánh-vác kinh-doanh mà mong có một ngày kia nước được giàu dân được thịnh. Ta xuất tiền ra mà khoáng-trương sự giáo-dục là cốt để đào-tạo nhân tài cho nước ta; hoặc xuất tiền ra mà trùng-lệ vệ-sinh là cốt để cải-lương nhân-chủng cho nước ta, hay là vì muốn phát-triển nhân-công, chấn hưng thực-nghiệp cho nước ta mà xuất tiền ra khai hoang khẩn thổ, mở mỏ đồn rừng, lập công xưởng này, dựng thương điếm khác; nhưng nếu lũ nhi-đồng trong nước mà phần nhiều bảo-dưỡng đã không được đúng phép, thì những trai lành gái tốt là quốc-dân trừ-bị của một nước mình, đã vì thất dưỡng thất giáo mà tinh lực đã tiêu hao, thông minh đã chất tắc từ thuở nhỏ, nhân tài còn ra gì mà đào-tạo, nhân chủng còn ra gì mà cải-lương, nhân công còn ra gì mà phát triển, thì khoáng trương giáo dục mà làm chi, trùng-lệ vệ sinh mà làm chi, để xướng thực-nghiệp nữa mà làm chi! Âu-trí-viện chính là cái công cuộc bảo dưỡng rất tốt cho những quốc dân trừ bị của nước mình mà làm cái phương-pháp thứ nhất để đào-tạo nhân-tài, cải lương, phát-triển nhân-công cho nước ta sau này vậy. Có đồng-tiền mà dùng vào một cái công-cuộc như thế thì thật là công-đức khắp bàn dân, danh tiếng truyền muôn thuở, còn có cách dùng tiền nào khôn-khéo bằng?

Than ôi! cái tương lai của một nước, cái hạnh-phúc của cả mấy mươi triệu đồng bào đều trông cậy vào cái công sáng-tạo của đức chúa kim tiền. Chẳng biết vị thần tài Nam-Việt ta có chứng-giám cái lòng thành khẩn đó cho chăng?

T.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Paiements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả báo-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền chi-ô ở, còn thì báo-quán không nhận làm gì trả bằng con-niêm cả.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 12 Septembre 1922

M. Lloyd George tại Genève

Các báo-quán ở Londres nói rằng ngày 19, hay 20 tháng Septembre, quan Lloyd George sẽ đi Genève để dự hội-đồng của hội Vạn-quốc.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 14 Septembre 1922

Việc giao thông ở các eo bể Đông-Á

Mi do Montlhéry, Đại-tự viện của Đại pháp ở Londres đã giao cho bộ Ngoại-vụ nước Anh bẩm giác-ước của chánh-phủ Đại-pháp đối với chánh-phủ nước Anh về việc định cho sự giao-thông ở các eo bể Đông-Á được tự-do. Nước Pháp sẵn lòng cùng với chánh-phủ nước Anh xem xét các vấn-đề ấy mà không làm thiệt đến lòng sở vọng đích đáng của người Thổ-nhĩ-kỳ.

Cuộc tập trận

Quan Giám-quốc đã khởi hành ở Rambouillet để đến dự cuộc tập trận tại Coëtquidam Tướng-quân Sikorsky là tổng trưởng bộ Tham mưu Ba-lan cũng có đến đấy.

Hội Vạn-quốc

Ngày thứ sáu này, hội Vạn-quốc sẽ hội nghị M. Jouvenel đã xin với Hội-đồng thành giám quản bị chuyển đạt các điều khoản bảo chứng của hội đã bàn cho các hội-viên hội Vạn-quốc xem xét. Báo *Temps* nói: Xem như việc ông Jouvenel làm đó thì biết rằng nước Pháp rất nhiệt thành về cái vấn-đề thành giám quản bị vậy.

Thị giá quốc-trái: 4%, 1918 65. 55 — 4 / 1918 64,50 — 5% 1915 1916 78 90 — 5% 1920 91,35 — 6% 1920 92.47

Đồ-ăn của máy tự-động về sau này

(Tiếp theo)

Ngày nay kể có ngoại trăm cách pha thứ đồ ăn cho máy tự-động, tôi xin kể qua mấy cách tiện hơn và rẻ tiền hơn cả:

Rượu với benzol. — Hai mươi năm về trước, ông Lepretre đã chế ra một thứ hóa-chất tốt lắm, có nửa rượu cao phân (5 %/.), nửa benzol 90 phân. Dùng benzol đặc không tốt. Nên lấy thứ 90 phân mà cất có 84 phần trăm benzine, 15 phần toluène và 1 phần xylène. Thêm 5 phần trăm dầu nhờn thì lại tốt nữa. Thứ hóa-chất này chưa phải thứ tiện-lợi cho nước Pháp, vì nước Pháp hiện sinh ra ít benzol mà thôi.

Rượu, benzol và dầu-xăng. — Có người pha:

Rượu 95 phân	50 phần trăm	(50 %/.)
Benzol 90 »	40 »	(40 %)
Dầu-xăng	10 »	(10 %/.)

Rượu thường, rượu hỏi và dầu-xăng. — Ông Sorel pha:

Rượu 95 phân	50 phần trăm	
Rượu hỏi (alcool amylique pur)	15	»
Dầu-xăng	35	»

Rượu và éther. — Thứ hóa-chất này mới đúng là « thiết-yếu cho quốc-dân » Đại-pháp, vì chất éther do ở rượu mà ra. Lấy cường-toan hòa với rượu thì được chất éther. Rượu không bao giờ hết thì éther bao giờ cũng không thiếu. Người ta gọi thứ hóa-chất này là nataline, những thuốc-địa Anh-cát-lợi về Nam Phi-châu đang nhiều lắm. Cách pha như sau này:

Rượu 95 phần 54,8 phần trăm (theo cân nặng).

Éther 45,0 phần trăm (theo cân nặng).

Công-sa (ammoniaque) 0,5 phần trăm (theo cân nặng).

Arsenic 0,2 phần trăm (theo cân nặng).

Xét từ bản-bản của chánh-phủ Nam Phi châu thì biết rằng thứ hóa-chất này chẳng kém gì dầu xăng.

Có người chế nó có nhiều chất éther, khiến cho lòng cylindres trợ ra, không đủ nhờn vì chất éther làm tan được dầu bôi bộ-phận máy dễ lắm. Thành thử nếu khi giới vận quá độ thì rượu và éther có thể sinh ra một chất nước đắm (acide acétique) làm hư được lòng xylindres. Chất cặn-sa (suie đái qui) cho thêm vào đấy là cốt để trị thứ nước chua ấy. Thứ hóa-chất này kể cũng gần được hoàn toàn.

Mới đây ký-giả cùng với một người bạn đồng-nghiệp người qui-quốc có chế ra được một thứ hóa-chất trong có 90 phần rượu 95 phần, 10 phần dầu xăng, từ (— 11°) mười một độ lạnh đến 40 độ nóng không phân thành 2 lớp. Đem thử cho xe hơi chạy, mọi điều được mãn-nguyện. Giá lại rẻ hơn dầu-xăng.

Rượu, éther và dầu-hỏa Ở bên Pháp có một hội mới lập thành gọi là hội « Alcool moteur » để chế một thứ hóa-chất đặt tên là S. A. M. Cách chế như sau này:

Rượu 95 phần	60 phần trăm	
Ether	25	»
Dầu-hỏa hay là benzol 90 phần	14	»
Pyridines	1	»

Thứ hóa-chất S. A. M. tốt lắm và không có điều bất tiện của chất nataline. Chất pyridines thêm vào đây để trị nước chua còn mạnh hơn cang-sa. Dầu thêm vào đây khiến cho bộ-phận máy bao giờ cũng đủ nhờn. Giới lạnh, mở máy, máy cũng chạy ngay.

Vừa mới đây hội-đồng giám-khảo cuộc thi thành Béziers có phát cho các nhà có xe-hơi dự-thi thứ hóa-chất pha như sau này:

Dầu xăng « Tourisme »	85 3 %/.
Rượu 95 phần	9,48 %/.
Cyclo-hexanol	1,66 %/.
Phénol	3 55 %/.

Cách chế này do nhà bác sĩ Godchot, chuông-giáo trường Đại-học tỉnh Montpellier, nước Pháp tìm ra. Các nhà vẫn máy xe đều công-nhận rằng là hóa-chất để dùng lắm. Một cái xe-hơi hiệu Citroën được giải nhất chỉ đổi hết 5 lít 228 trong 100 cây-lô-mét, hạn được 10 lít 67. Một cái xe nữa cũng hiệu ấy đổi gần hết 10 l. 67, vậy thời sự tổn-phí nhiều hay ít đo bởi cái tài người vận-tải biết đổi thế nào là vừa phải.

Có người nói rằng cũng theo cách chế của Godchot tiên-sinh mà kết-quả không được bằng hồm thì xe ở thành Béziers. Điều ấy không có gì lạ, chỉ bởi 2 thứ dầu hỏa không giống nhau. Tại-dụ: dầu hỏa Mỹ thì cất ra được 25 phần trăm dầu xăng, dầu Roumanie chỉ được 5 phần, dầu Mexique không được 1 phần dầu xăng. Ngay đến cái « kết giảng » (nature) của dầu-xăng cũng không nhất-định, vì dụ dầu Schell khác hẳn dầu Socony. Dùng trăng thứ dầu thì cách-chế có hiện-quả, dùng sai thì hóa ra vô-hiệu: đó cũng là một cái nhược-điểm vậy.

Có người pha thêm thầu-dầu (huile de ricin):

Rượu	15 phần
Dầu-xăng	50 —
Thầu dầu	5 —

Nói tóm lại thì vấn-đề tìm một hóa-chất thay cho dầu-xăng đã có phần giải-quyết và chắc thứ hóa-chất *rượu với éther* là thứ đỡ lắm cuối cùng của máy tự-động về sau này.

Trong « *Hóa-học và Kỹ-nghệ* » tạp-chí có nhà hóa-học Pháp nói rằng: nước Pháp có nhiều than và thác-nước mạnh lắm. Nên dùng những thác nước ấy làm ra điện-khí, lấy điện-khí ấy rẽ nước ra khinh khí và dưỡng-khí. Đem khinh khí luyện với than mà chế ra dầu xăng thì không còn lo gì thiếu dầu xăng nữa.

Đó còn là một sự tính xa-xôi, nhưng hiện-thời nước Pháp phải cần đến 8, 9 trăm triệu lít dầu cho máy chạy, dầu ấy gần hết đo ở rượu mà ra. Kể cả rượu, cả benzol, cả dầu, hỏa của những mỏ Alsace, Algérie Maroc thì mỗi năm nước Pháp chỉ sinh ra được đến 3 triệu rưỡi, 4 triệu là cùng, vậy còn thiếu 5 triệu lít nữa lấy phải mua của các thuộc-địa.

Xứ Đông-Pháp ta có một mối hy-vọng rất lớn, vì ta có thể tải sang qui-quốc nào gạo, nào sắn, ngô khoai, đậu, mía, mật, dưỡng đủ, hoa quả, thuần là chất làm ra được nhiều rượu cả.

Nhân tiện, tôi xin nhắc lại câu chuyện chắc các nhà buôn ta còn nhớ. Mấy năm trước có người ngoại-quốc tới buôn ngô xứ ta xuất-cảng. Ta chưa chi đã vội bắt chẹt, bỗng dưng giá ngô vọt lên một cách vô nghĩa lý. Lúc bán thì đưa một mẫu, lúc giao thì đưa một mẫu nặng sống nhưng nước! Tàu thua-rồi, người ta bẵng cũng phải nhận, tàu chưa ra khỏi bến thì ngô đã lên hơi, đến nỗi đường thì hỏng-bết. Từ đó người ta sợ người mình nghề trồng ngô, nghề buôn ngô cũng từ đó không có phần tiến-bộ! Đang lúc bấy giờ thì người Mỹ tải ra bán cho người-qước không biết bao nhiêu thứ ngô « Răng-ngựa » (Dent de cheval), thu lợi không biết bao nhiêu mà kể.

Những kẻ tham chút tiểu-lợi mà không biết trông xa là kể có lỗi với nền kinh-tế, với thương-lại nước nhà. Ta chớ trông nhầm chỉ có một xứ ta có hàng bán ra ngoài. Các nước lân-bang ta cũng chẳng hiếm thứ gì mà hàng của người lại tốt hơn tốt hơn nhiều xem một thứ gạo cũng đủ biết.

Các nhà buôn ta nên lưu-tâm đến ngay từ bây giờ. Mong lắm thay!

Nguyễn Lễ

VĂN UYÊN

Phước môn quốc âm thi

Ngôi tàu bỏ qua biển

Một trời một biển một con thuyền,
Thẩm thẩm mà mà cõi bến bờ.
Bụi đất không còn hơi nhiễm tục,
Vầng mặt nhơ vẻ cảnh đàng tiên.
Đền rồng lược sóng phun bóng bạc,
Chân vit quay chèo trỏ cảnh xen.
Lắc nước máy then đưa vận dụng,
Châu tàu cầm lái cảm người yên.

Giá ngọ đến Paris đô thành

Hoàng-Nam giá ngọ đến Âu-châu,
Truyền tạng thanh danh khắp địa cầu.
Lời tỏ Pháp-đình bày nghĩa trước,
Thư thương Thông-lãnh tỏ tình sau.
Tiếp nghênh lạng trọng ba phen hội,
Trà lắt trang nghiêm một cửa lầu.
Liệt quốc tân giao le Ngọai vụ,
Giáo-hoàng thượng sứ cũng vào châu.

Thơ điếu binh sĩ Annam tại Nogent nghĩa dân

Tôi đây thăm điếu mấy vong linh,
Nói biết sao cho hết nỗi tình,
Đảm thác hà quản ngày ông nghĩa?
Tiền đâu có nhớ thuở kiếm Bình?
Công danh dâu đặng đền ơn nước,
Số mệnh nên thường rải phận mình.
Năm dặt lần bang đành gối sắc,
Ngàn năm công-lý ngỏ thân minh.

Đi coi chỗ chiến-trường Verdan

Chiến cuộc dâu hơn chỗ Vy-đông,
Khen thay tướng sĩ quyết dương phong.
Hai mươi dặm đất dương như núi,
Bốn ngàn con người đã hóa không.
Cỏ cây hình như thay giọt huyết,
Đề danh trang nghĩa với non sông.
An-nam cũng có phần vinh dự,
Đổ máu vì nhân-minh lợc chữ đồng.

Đi thành La-mã

Nghe rằng La-mã nước văn-minh,
Rầy một qua đây thấy hiện hình,
Cang điện Giáo hoàng còn vị-trí,
Thành trì Ý-quốc đã kinh dinh.
Thần đề tự-nhủ nên kỳ tuyệt,
Cỗ tích lâu đài thiệt khẳng khính.
Yết kiến mông ân chưa Thánh tọa,
Trăm phần danh-giá bội thêm sinh.

Tự do diễn đàn

Số phòng chứa trợ tăng lên bao nhiêu thì nền phong-hóa suy-đồi ngần ấy

Trong khoảng vài năm nay, ở Hà-thành ta đã xuất hiện biết bao là phòng chứa trợ. Cũng vì số phòng chứa trợ tăng lên như vậy mà hàng ngày ta đọc các báo chương, thường được biết những tấn kịch bi-hỉ kinh xuất ở nơi đó-hội, nên không mấy khi xem xong thời-sự mà không chép miệng thở dài. Than ôi! cái nền phong hóa của quốc-dân đã bị suy đồi thì còn mong chi cái hận-nhất về vang cho một quốc-dân một xã-hội.

Nay ta xét cái nguyên do của phòng chứa trợ vì sao mà có cái mầm lực tác hại gớm ghê như vậy.

Ký-giả nói đây không phải vì có mối ác-cảm đối với các nhà hảo-tâm đã tốn bao công của mà dựng thành nên những phòng cho thuê như thế, mục đích của các người cũng chẳng giúp quốc-dân ta một phần tiện dụng, vì những khách viễn du qua chơi một chốn lạ, không có họ mạc bạn bầu thì đã sẵn có nơi tạm trú, không lâm phải cái cảnh ngộ vào trọ nơi tửu-quán của ta, nhà cửa đã chật hẹp mà quanh mình thì bành khách ngổn ngang, hàng hóa bề bộn. Lại còn một cái tệ nữa là chưa bước vào tới cửa đã thấy những mùi gì mùi tôm chua những thực vật tanh hôi bốc lên nghi ngút, rất là khó chịu. Ngỉ đến lúc đem thân vào nơi trú-đình khách sạn như thế, thời phòng chứa trợ, tưởng cũng không phải là vô ích đâu!

Nhưng khốn thay, giá có người ngoại quốc nào đi du lịch mà qua những nơi hẻo lánh đất Hà-thành được mục kích có nhiều nhà chứa trợ, chắc họ cũng nghĩ rằng: nơi này là nơi đô hội, khách-thương qua thăm phong cảnh rất nhiều, nên mới có lắm phòng cao thiệt như thế ấy.

MỚI XUẤT BẢN:

MAI-NƯƠNG LỆ-CỐT
(MANON LESCAUT)

Soạn-giả: L'ABBÉ PRÉVOST
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

In bằng chữ mới, giấy tốt, dày 290 trang

Giá bán, mỗi quyển. . . . . 0$50
Tiền cước, mỗi quyển. 0.14

Ngài nào mua, xin gửi thư và măng-đa cho bản-quán

Quốc Gia Thư Viện Hà Nội Trung Tâm Lưu Trữ Quốc Gia IV Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Digitized by Trung Tâm Lưu Trữ Quốc Gia IV

Xét vậy là lắm, vì phòng cho thuê ở đây chỉ là nơi bọn bồ câu trai gái, chỗ buồng kín để vầy cuộc mây mưa, trừ ra một đôi phòng lớp nên là có mục-đích tiếp đón khách lịch ăn chung các người thanh lịch. Bởi vậy dân Hà-thành đã tặm nhận nó mà thay nó làm bờ cõ bài dân, nên cái thanh-giá của phòng cho thuê đã như tiêu diệt. người thận nhân nam thấy nó mà sinh buồn sinh ghét, đã cho nó cái biệt hiệu là nhà « Sâm ». Nhà Sâm ! nói đến nó đã đủ do mồm thì phú quán vô đạo, còn ai là người bước chân qua lại, quá nó ngày nay chỉ là nơi hội tụ của đôi ba trai gái nên nó càng nhiều thì người có tâm huyết càng sinh lòng e ngại.

Ngày kia kẻ giả cỏ đi qua một nhà Sâm, thấy người gác sâm đứng cửa, bèn dừng gót hỏi chuyện Trong khi đối đáp, kẻ giả gợi đến câu chuyện phong tình khiến cho người gác Sâm phải bài lài mà kể hết chân tình không giấu một mảy may nào hết,

Hỏi rằng : Không hay phòng cho thuê ở đây có phát đạt ? Số người vào trọ mỗi tối thuê độ mấy phòng ? Và là người ở đâu lại ?

Đáp : Từ khi vào nhậm chức gác Sâm ở đây đến giờ, kể đã ngót nửa năm, xem ra phát tài lắm. Cứ tối ngày thường, it ra cũng được gần bảy buổng, còn những ngày lễ chủ nhật thì lại dư hai mươi buổng. Còn khi có bọn nhà chơi nó phòng đây không đủ ma tiếp nhận khách vào xin trọ. Và phòng cho thuê đây không mấy khi phải tiếp đón khách lịch ăn, mà bọn gái giai thì chẳng ngày nào là không có ! Có bọn một giai một gái, có bọn một giai ba gái, hoặc nhiều hơn nữa. Có khi người con gái lại dắt một cậu em nhỏ một cô em.

Thấy xem thế thời cái quang cảnh sầm uất, vui vẻ ở nhà Sâm trông cũng chẳng kém chi một ngày hội lớn, lại có người điều cước đã giàu ngài trong việc trị bệnh tại nhà thương ấy.

Ôi ! ngọn lửa lòng kia, ngày nay đã tắt, phòng cho thuê ơi, tại người mà cửa nhà người ta đổ nát, tại người mà gái mất nết, giai đàm giàu, cái tội nhà người trông đổ xuống Thái-bình-dương cũng chưa sạch hết. Đã bao tấn bi-kịch xảy ra, nào đồng-bào cùng nhau đâm giết, bể ng hữu cùng nhau mang thù, cái tội của người tưởng người đời truyền lại thiên thu, tại vì người mà suy đổi phong hóa.

Ôi, Sâm cho thuê ! Ôi, phòng cho trọ, người vô tri nào có biết gì, thôi từ nay khép cửa lại ơi, mà đuổi tăng những bọn gái giai đời lừa cùng nhau đi đâu đến cửa người xin trọ.

Kỳ giả đang bàng khuâng sầm nghĩ, vừa đây xem báo, bỗng thấy được tin rằng mấy ông nghị-viên làm tiền biểu cho dân có đem cái tình hình phong hóa của quốc-dân vì các phòng « sâm » để thảo cái chánh-phủ ra luật pháp bắt người thuê Sâm phải trình thẻ hay-thuần đổi liệt danh vào sổ tại Sâm ; như thế tưởng cũng sơi được những sự dâm-ô dân bọc. Mong rằng Hội-đồng sẽ chấp nhận những lời thỉnh cầu ấy mà chánh phủ sẽ phải các chấy một tháng sở Liêm-phóng canh giữ để bắt những bọn con gái giam dâm như đó vừa rồi thì tưởng rằng chẳng bao lâu mà gốc tà dâm phải đến cái cơ héo tàn ở rễ không nảy nganh xanh lá làm tối tầm cả cái nền đạo-đức nghìn xưa.

Hoàng-hữu-Hội.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Kim các ông mua năm, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến nhà mới, thì gửi cho bản quán mỗi giấy quán bảo, chừa lại thì bản thì hiểu rõ rằng vậy đấy, và gửi thêm hai hào (0$ 20) bằng tem cũng được, để chi tiền giấy quán khác.

Để ai không rõi tiền thêm thì sở đi nguyên như số hoặc phải trả nặng hơn.

VIỆC HANOI

Lễ điếu tang — Sáng hôm nay, hồi 8 giờ, các quan tòa Thượng-thẩm Sơ-thẩm, các luật-sư cùng các viên lục-sự họp tại tòa Thượng-thẩm làm lễ điếu tang quan cố-vấn Brifiant sung chức chánh Tòa án lãnh-sự bên Thượng-hải mới tạ-thế, rất là trọng-thể. Quan Chưởng-lý Tousaint, quan chánh nhất Delprat và ông luật-sư Barthelot mỗi ông đọc một bài điếu tang rất cảm động. Đến độ 8 giờ rưỡi xong lễ thì tòa giải án.

Người Trung-hoa đối với thuốc Tây ở Vân-nam — Ngày 4 September vừa rồi, có năm viên đại-biểu của quan Đô-đốc Đường-kế-Nghiêm cùng với quan Đường-kế-Vụ là xã-trưởng Vân-nam-phủ và tới nhà thương Pháp thay mặt Chánh-phủ Vân-nam mà cám ơn quan bác-sĩ Nouillac cùng các viên chức lòng-sự nhà thương ấy đã giúp việc trị bệnh dịch phát ban, tại nhà thương lấy của Đô-đốc đã lập ra.

Bệnh dịch ấy phát từ tháng năm năm 1921 mà hại đến 50.000 người trong một cái số nhân-dân là 250.000 người, nghĩa là 5 phần chết mất một.

Quan Đô-đốc Đường liền tìm kế trị bệnh, và trong những kế ấy thì Đô đốc có đặt ra một cái phần thưởng lấy là 1200 giường. Việc quan-trọng thì giao cho quan bác-sĩ Nouillac. Nhà thương có hai phần là một phần cho người Pháp và một phần cho người Trung-hoa.

Chánh-phủ Vân-nam tỉ ấy cách trị bệnh được công hiệu lắm thì rất lấy làm ngợi khen : là những người chữa khỏi nhiều, số chết rất ít mà tiêu chi-phí lại không mấy. Bởi vậy chánh-phủ Vân-nam muốn tỏ lòng cảm ơn quan bác-sĩ Nouillac cùng các viên chức đã giúp ngài trong việc trị bệnh tại nhà thương ấy.

Chánh-phủ Vân-nam có tặng quan bác-sĩ Nouillac và quan thầy thuốc Bùi văn-Quý mấy bức hoành phi và các hoàn chương kỷ niệm rất bằng vàng, tặng M. Bùi được-Khang là thầy thuốc một bức hoành chương kỷ niệm như hạng và các ông khán bộ Ng-Lưu Ng-v-Huân, Ng-v-Cẩm, huân chương hạng ba.

Một sở Dương-hải ngư nghiệp. — Ngày 14 Septembre 1922, quan Toàn quyền đã ký nghị-định đặt tại Đông-pháp một sở Dương hải ngư-nghiệp thuộc ngay dưới quyền quan Toàn-quyền.

Sở này là một cái cơ-quan khảo-cứu và giữ gìn lợi các giống sinh vật ở các miền về vùng bán đảo Đông-pháp, chọ khảo nghiệm theo khoa học-học về việc ngư-nghiệp, và vân vân. Quan Toàn-quyền đặt ra đạo nghị-định này là để cải lương ngư-nghiệp thuộc về hải-phận Đông-pháp.

Hội-đồng tư-vấn tại hạt Quảng-châu-loan. — Ngày 14 Septembre 1922 quan Toàn-quyền có ký nghị-định đặt tại hạt Quảng-châu-loan một Hội-đồng tư-vấn cho người bản-xứ. Các hội-viên hội đồng ấy được bầu trong hạn bốn năm do những hạng sau này bổ một phần công-cử là : các Kong-Kos, các xã-trưởng và thân-hào, các viên-chức Nhà-nước đã thôi làm việc vì một cớ gì mà không phải là bị cách hoặc phải cách chức, các viên đội khố xanh đã hồi hưu.

Hội-đồng tư-vấn ấy có quan cai-trị thì-hiệu hạt Quảng-châu-loan làm chủ tọa.

Đi Quảng-châu-loan. — Quan cai-trị de la Brosse thì hiện hạt Quảng-châu-loan đến Hanoi thương-thuyết với quan Toàn-quyền, hôm nay lại xuống tàu *Hanoi* trở về qui hạt

Nhà xe Tây. — Quan Thống-sứ vừa cấp cho nhà ô-xe Tây 2[0] 0 p. là nửa cái số tiền trợ cấp cho nhà ấy trong năm 1922.

Thứ thuốc nổ. — Đến ngày thứ bảy 16 này từ 6 giờ đến 11 giờ sáng, tại bãi cát sông Cái về phía dưới Đồn-thủy độ 3 kilomètres thì sở Công binh sẽ cho lính tập ném thứ các thứ thuốc nổ.

Mua ba mươi tấn nhựa. — Nha Thương chính nay phải cần đến ba-mươi tấn (ba vạn cân) nhựa Vân-nam để nấu thuốc-phiện, vậy nay mai sẽ đấu giá.

Ba vạn cân ! hát đến đời nào cho hết.

Tàu nạo cát. Quan chánh kỹ-sư Lục-lộ có đến khảo xét tự sông Luộc về sự tàu thầy mắc cạn thì nay sở Lục lộ đã cho cái tàu nạo cát xuống hạt ấy.

A vendre : Fusil de chasse « Hammerless » renforcé, éprouvé à toutes les poudres pyroxylées. Fermeture triple verrou. — Calibre 12 — Etat de neuf.

S'adresser bureau Journal. 3327

Một thứ thuốc tiêm mới trừ bệnh dịch hạch. — Ai cũng biết rằng bệnh dịch hạch có cách phòng trước là thứ thuốc tiêm vào da thịt. Nay lại có tin rằng một nhà lương-y của Hải-quân nước Pháp có trình tại Y-viện thành Montpellier một thứ thuốc tiêm chế bằng dầu mà lại rất công hiệu. Nguyên là dầu tiêm vào cơ-thể người ta, không có tan chóng bằng nước thì người ta có thể luyện những ví trùng vào dầu nhiều hơn là vào nước. Đại khái như bệnh thương hàn phải tiêm bốn phát mới đủ thì dầu chỉ tiêm một phát đã có công hiệu.

Cũng theo cái nguyên-lý đó nhà lương-y nói trên ấy có chế ra một thứ dầu phòng bệnh dịch hạch mỗi *centimètre cube*, có đến 6 trăm triệu con vi-trùng, các thứ thuốc ấy hiện đã đang ở Dakar, tiêm cho 1800 người thì được cả.

Nếu thật như vậy thì cái bệnh dịch hạch từ rầy không lấy gì làm nguy hiểm lắm nữa.

Tòa án cai-trị. — Đến ngày thứ tư 20 Septembre, tòa án cai-trị sẽ xét những việc sau này :

Việc M. Hommel xin giảm thuế thổ trạch.

Việc MM. Leroy, Angiani, Mme Cazille MM. Misao Shikawa, Tseng-hoong Tsong, Mme Tsoa-Si, Vve Luonxa tức Hop-seng xin giảm thuế môn-bài trong năm 1922.

Việc M. Peyrot kiện Chánh-phủ Đông Pháp và Bắc-kỳ.

Việc mấy nhà Pháp-thương xin giảm thuế môn-bài.

Việc công-ty dầu-hỏa, ở Qui-nhơn và M. Lê-v-Điểm ở Qui-nhơn xin giảm thuế môn-bài.

Việc chú khánh Tcheng-nim-Tchou xin giảm thuế môn-bài.

Việc công-ty dầu-hỏa ở bến Đông-ba (Huế) xin giảm thuế môn-bài.

Việc M. Lê-qui-Chấn kiện chính-phủ Bắc-kỳ.

Việc M. Bạch-thái-Bưởi kiện chính-phủ Bắc-kỳ.

Việc M. Brossard kiện chính-phủ Đông-Pháp.

Việc M. Ng-v-Mão kiện chính-phủ Đông Pháp.

Bán một cái xe ô-tô hiệu BERLIET 24 mã-lực, 6 chỗ ngồi rộng rãi, còn tốt lắm.

Hỏi tại hiệu MONTÈS bán thuốc, phố Tràng-tiền, Hanoi. 3332

Cật đàm cận thân-dụng-Cư. Cận Han-dụng-Cư là học trò năm thứ tư trường Thuốc, vì thọ bệnh mà tạ-thế, đã cất đám từ mấy hôm nay.

Đám đi theo lối tây, khởi-hành từ Giảm, cất về đất Hợp-thiện, có mấy vị qui quan trong trường cùng các anh em bạn học đi đưa rất đông : cả thảy có đến hơn mười vòng hoa phủng. Khi xuống đến huyệt thì M. Hạnh có thay mặt anh em trong trường Thuốc đọc một bài điếu tang bằng Pháp-văn, rồi đến một vị qui quan là giáo-sư trường Thuốc cũng có đọc mấy lời tử-biệt rất cảm động. Khi các bài điếu tang đọc xong thì M. Han-minh-Chân là bác-huynh M. Cư có đứng ra nói mấy lời cảm-tạ các qui quan cùng các anh em trong trường đã có lòng tử-tế đi đưa đám một cách chân-trọng như thế.

B. lai cảo.

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm qua, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này. :

Tự tiện giam người. — Tên Cang cãi nhau với người chị dâu, rồi đánh chị dâu phải thương. Người chị dâu đi thưa, lý-trưởng Ng-v-Tân và phó lý Ng-v-Khuyến sai tuần đến bắt rồi giam ở điếm trong nửa ngày mới thả, sau tên Cang đi thưa thì tòa Nam-án tỉnh Vĩnh-yên phạt tên Tân và tên Khuyến mỗi tên 1 tháng tù án treo.

Tòa Thượng-thẩm xét ra chỉ có phó lý bắt giam tên Cang mà thôi, nên cho cho tên Tân và giảm tội cho tên Khuyến là phó lý xuống 8 ngày tù án treo.

Em chồng chị dâu. — Vì một việc lối thôi trong nhà, người con gái tên là Trần-thị Tư bênh mẹ, nắm lấy người chị dâu đề mà đánh. Sau người chị dâu đi kiện em chồng, thì tòa Nam-án phạt Trần-thị-Tư 1 ngày tù án treo và 5 đồng bồi thường. Tòa Thượng-thẩm thấy nhẹ cho Tư.

Mê mìn. — Tên Phạm-thị-Thuật 60 tuổi, xưa nay vẫn chuyên nghề đỡ trẻ con đem ra Haiphong bay Moncay bán cho những quân Khách buôn người, một hôm mụ ấy về quê đỡ được hơn đứa trẻ con ở những vùng gần đấy giao cho thị Mít đem đi để chực đáp tàu đi Haiphong, nên mụ đi theo sau, song mới đến Tân-đệ thì có người bỗ mật đem tin cho biết rằng thị Mít đem đứa trẻ con bị đỗ ấy đi thuê bắt, liền cáo tấy đi trình. Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt thị Thuật 3 năm tù và thị Mít 2 năm. Tòa Thượng-thẩm tăng tội thị Thuật lên 4 năm, tên thị Mít lên 3 năm tù. Như vậy thật là công-bằng. Vì thử tăng lên nữa thì mới xứng cái tội của chúng.

Con ăn trộm của bố. — Tên Lê-v-Nghinh chỉ có bọc rơm chơi, không chịu làm ăn gì, mới đem lên vỗ nhà ăn trộm của bố một con trâu đem bán lấy tiền đánh bạc, tòa Nam-án tỉnh Hải-dương phạt tên Nghinh 2 năm tù, tòa Thượng-thẩm y án vì người bố xin phạt nặng như thế để mong về sau có nữa mình được chăng.

Ăn trộm. — Tòa Nam-án tỉnh Bắc-giang phạt tên Phạm-hữu-Hào 1 năm tù về tội ăn trộm, Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp. — Tòa Nam-án tỉnh Bình-thuận phạt tên Ng-văn Diên 5 đồng về tội ăn cắp và bắt tên ấy phải bồi 5 đồng cho sự chủ. Tòa Thượng-thẩm tha tội cho tên ấy vì xét không đủ chứng cớ.

Đánh hụng. — Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt tên Bố văn-Khương 2 năm tù về tội đánh người bị thương nặng. Tòa Thượng-thẩm y án.

Chực ăn trộm. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Đinh-văn Kim tức Tân Khang, tức Cang và tên Phạm-đình-Kinh mỗi tên một tháng tù về tội vào nhà một người chực ăn trộm, tòa Thượng-thẩm y án.

Chứa đồ ăn trộm. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Hoàng-văn-Ban 2 tháng tù về tội chứa đồ ăn trộm, tòa Thượng-thẩm y án.

Đánh người bị thương. — Tòa Nam-án tỉnh Yên-bay phạt tên Lê-v-Hoan 1 tháng tù và 10 đồng về tội đánh người bị thương. Tòa Thượng-thẩm y án,

(Làm trong thứ bảy, số thứ tư).

MỚI XUẤT-BẢN LẦN THỨ HAI

SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN

của NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch-thuật

Có sửa đổi lại nhiều, có thêm nhiều các bức tranh vẽ của hai nhà danh-họa tại Hanoi là M. Tạ-đình-Ninh và M. Trần-Phèn

Lại có mấy lời bình-phẩm của Ngô-thì-Quyến nữ-sĩ

Giá bán ..... **0$80**

Tiền cước gửi (mỗi quyển). **0. 20**

Ngài nào muốn mua, cứ gửi thư và mandat cho NGUYỄN-ĐỖ-MỤC

Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi.

Có bán lẻ tại bản quán và các cửa hàng sách.

Mua buôn nhiều có trừ hoa hồng.

Số 56 24

Sóng hồ Ba-bể

Soạn-giả : PHẠM-BÁ-CHÍ

Tam-Bình lại trông mất quát :

— Không cần, tôi cần nhà, liền gió cái vẻ ngoài, vật vào đầu người bạn, người bạn trả nhà không kịp, toác đầu chảy óc, nằm lăn ra rẫy một lúc rồi chết mọi người đều à-té chạy, bẩn ngậm nghĩa thây bạn mà rằng :

Anh giờ đã được An-lạc quốc, vậy nên bỏ cõi ta, mới xong chạy vàng ra ngoài, tử đấy mất tích. Tự-Minh hỏi :

Rượu là thuốc ngông đại thật nhỉ, nhâm rượu mà phạm đến tội ác đã biết bao nhiêu. Lão chài nói :

Phải phải, lúc ấy hẫn ra đi, tôi cứ trong rằng đã chết đâu mất, ai ngờ lại làm tướng giặc, mà hẫn thì thực làm làm điều tàn bạo, ý chừng hẫn muốn thực hành cái chủ-nghĩa cứu đời ký khôi của hẫn chăng xem đấy thì tàn bạo cũng tự thiên tính. Tự-Minh thở dài, nhân trong mình thấy mệt, liền nằm ngã ngay, còn At-Tam thì thợ thầu bảo nhỏ, nói một mình rằng : Bây giờ chỉ còn có tí tiền, thì lấy gì mà chi độ được, ngày trước ở th, không lo chết đói, thì có lo chết chém, bây giờ không lo chết chém thì lại lo chết đói, rõ thật chỉ gặp những cảnh chết là chết, mà nào chết có được đâu. nói xong cũng nằm xuống lên đồng cỏ khô mà ngủ. Ngồn ngang vướng vít, ngao ngán mơ mộng, mặt bỗ bóng nước xa trông, con le thư thả giữa dòng hơn ai... mà ngán cho đời.....

CHƯƠNG THỨ HAI MƯƠI MỐT

Anh hàng gặp khúc, sa cơ danh phải lụy cơ, cuộc thế chuyển vần, lẽ số sao chưa chắn sẽ. Thấy trò Tự-Minh tiền gần cạn, nghĩ khó lòng kiếm cách sinh nhai, liền đem chuyện nói với Lão-chài, cũng muốn càng lão kiếm ăn trong ch ln hồ sau nước trắng Lão-chài thẳng t ình nói :

Tôi từ bé nước mây quen thờ, chài lưới kiếm ăn, n à nay cơ sự bỗng không, một mi ih vỏ vẽ, anh giờ cũng đương lúc vận giải, cảnh dẫu khác mà vận đương khổ sở thì không khác, nếu có lòng ở với lão, thì cơm vàng nước vối, đành cá bắn rau, tưởng cũng đã qua ngày trọn tháng trong khi hoạn nạn mà trong khi rỗi rãi chiều sớm ban tối, ngoan đèn xanh câu chuyện gẫu, lão cũng được khuây trong d c mà anh cũng đỡ nỗi buồn thì cũng hay lắm. Tự-Minh nói :

Vàng, gặp sao chịu vậy, yến phận mà làm, vả gã đây lại được tiện đó là tin tức gần xa, may ra có bước tiện thân chăng vậy xin y lời cụ. Nói xong liền bảo A-Tam đưa một ít tiền cho Lão-chài, để sắm sửa các ô vật vành.

Từ đấy hai thầy trò cả ngày đánh cá buông vào một chỗ, đ Lão-chài đem vào trong thành bán cho quán giặc. Một hôm Ất Tam đi kiếm củi đến tối không về, Tự Minh sốt ruột tìm khắp mọi nơi, cũng không sao thấy, chàng liền giờ về lấy dao chống đi lăng khắp cả mọi nơ, đến mấi canh hai mà vẫn không thấy, chàng càng nóng ruột, nóng ruột đến nỗi trên đầu sương mới, hai chân cóng đớ, mà cứ vẫn đi mãi, bỗng thấy trong đám rừng rậm lan thưa, lộ ra một đường ánh sáng lờ mờ tiếp lánh như bóng giăng sương, chàng liền theo bóng sáng rẽ cỏ đi vào, thì ra bóng sáng ấy tự trong một gian nhà tranh kia lỏ ra, đứng lặng nghe có tiếng giai gái đưa hơn, chừng liền nấp vào một bụi cây ở sau nhà để nghe câu chuyện, nghe thấy tiếng đàn bà nói :

Mình đi tình lắm, nỡ đâu bỏ em, chẳng có gì là một tình đi ng yên, thế còn ai chịu nổi ? Tiếng đ n ông đáp :

Làm bỏ vừa chớ, như l ẻ có ai tin, đây tưởng người đâu khó chịu, nhưng tiền vẫn để chịu vậy, tiếng đàn bà nói :

Phải, để chịu, vả ăn không của người ta, thì chẳng cho tôi để làm gì ? Tiếng đàn ông đáp :

Cho nhà chị có ích gì, chị nghĩ tôi cần chị phải không ? Nếu thế thì nhà chị hiểu lắm, chỉ có chị cần tôi thì có, còn tiền mình này còn món khác, cũng có hạn lượng, làm người con gái, khi nào có chịu chung tình với một người. Tiếng đàn-bà đáp :

Thật không, nếu thế được lắm, tôi chết chỗ có được gì, mình bảo tôi cần, phải, vẳng g ăng thì đã có sao, vẳng hoa thiên lý có đào mận tơ, có tiền thì có duyên. không tiền thì nắm bó gối, tôi đây đường cần, gái nầy đường cần ! ! Tiếng đàn-ông đáp :

Gớm nhỉ ! sao nói thô bỉ thế, nhỏ to mồm, rõ thật đồ bán chôn nuôi miệng có khác ! Tiếng con gái đáp :

Còn nhà anh thì trinh, thế mà còn quai mồm ra đi trách người khác, chẳng qua đưa nào chính chuyên thì thiệt vào thân đưa ấy, chớ chết cũng ra ma. Tiếng đàn-ông nói :

Thôi đừng nói đưa nữa, việc hôm qua ta đã bàn ấy, bây giờ thế nào ? Tiếng đàn bà đáp :

Thế nào ? Tự-Minh nghe đến đấy, chàng liền lùi ra, rồi, một mình : Những giống người thế này, còn có nhân-cách gì, để ta xé xác ra, cho tiệt diệt giống giống hoa ong bướm ; nói xong liền đạp đổ vách chạy vào, vách đổ đè lên trốc cái đèn treo, đèn bị tắt ngoài trong nhà kêu lên chạy ra sân, chàng đuổi theo thì vụt một cái vật ào, chàng lại tìm trong bụi cây, tối được người đàn bà ra ; người ấy mình run lẩy bẩy, cất giọng ôn ả mà rằng :

Cận tha em, muốn gì em xin mặc sức cậu. Tự-Minh thấy lên mà rằng :

Nói láo, liền giơ giáo chém ngang lưng. người đàn bà liền gấy gục xuống, mà miệng vẫn còn kêu khóc, chửi rằng chàng liền nhảm nói : Pacte-đức cho thằng đàn ông già, đàn-bà thế mà giới cho tận hay sao, rồi xuống trước khe rửa dao, cái đầu xuống trước khe rửa dao, cái đầu thấy bóng sao ly ti đầy nước, đầu lác rửa dao, máu lăn xuống thành lăm cả nước, thì bóng sao lại không thấy nữa, chỉ còn lấp loáng một lần nước đen mà thôi, chàng đã rửa xong, quay mình toan trở về, bỗng nghe có tiếng trẻ khóc, chàng giật mình kia, chẳng biết nhà nước chăn, vào thì thấy trẻ đứng rão, là là một cái bóng đen, bước vào đến nơi, thì bóng đen bỗng tách ra làm đôi, chẳng giơ tay bắt cái bóng đen cao, thì thấy có tiếng kêu :

Lạy ông, tôi không có tội gì. Cái bóng đen ấy bỗng giờ cũng đứng dậy, khóc thét lên như tiếng còi. Tự-Minh sẽ hỏi :

Mày làm gì ở đây ? Đàn lớn đáp :

Con ở đây với cô Cai con, cậy là anh bé nhà cô Cai, ông đến chơi với bố tôi phải không ? À mà sao trên nhà tắt đèn thế, ông vào đi qua đây chẳng ông biết, tối vừa bị anh bé khóc mới tỉnh ngủ dậy. Tự-Minh nói :

Không biết, ta đi ngoài kia có, nhân vào đây xin lửa hút, rồi ra ngay. Đứa bé đốt lên đèn xong, rồi nói : Ô hay, sao trên nhà lại thế, nói xong ngồi kêu bố cái, ở Minh rằng lập cập đánh nhau gì đấy ở dưới bếp, con đứa bé thì lại đi ngủ. Tự-Minh bỏi :

Vừa rồi mày bảo cô Cai, thế là cô Cai nào ? Đứa trẻ nói :

Cô cai là vợ thứ hai của Bạch-hắc-Ngọc, trước ở trong thành một đội nọ, ở đây, ông lấy đ ... Tự-Minh giật mình, bỏi :

Ông Hắc-Ngọc, vậy ông ấy đã về chưa ?

ĐỒNG-HỒ VỎ KÍN

ĐẢO KHÁNG CHẤN

Máy chạy rất tốt, rất bền

Có cả đồng đeo tay bằng gió rất đẹp

Gửi đi xa 10 chiếc cũng đi mỗi giờ như nhau

Giá : . . . . . 5 $ 75

Bán ở hiệu :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

MỸ-SƠN

Số nhà 118, phố hàng Bông

HANOI

Cuối tháng này hiệu MỸ-SƠN sẽ dọn xuống hàng Trống, số 53. Cô tử hàng bán xin các ngài lại số nhà 118, phố hàng Bông mà mua.

Hỏi kẻ phải đau

Này hỡi các người Nam-Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quên mà đi chữa thuốc không phải *thường*, hoặc là đi không chữa chắc nốc cả, này hỡi những người phải đau khi nhàn đã tỉnh niên, hoặc phải đau ở phổi ; này hỡi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước khi tôi đã bảo là một bệnh phổ thông, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhược tiểu. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả mấy đời người sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra chẳng con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam-Việt, nếu các người không muốn giống Nam-Việt bao mòn đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy các việt thư cho hiệu Bảo-chế MONTÉS số 54 *Paul Bert Hanoi* mà bỏ mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 bạc, 5ống và chiếu trước khi ăn cơm, thì uống một thìa nhỏ, uống một lọ, thì t ấy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . . 0 $ 90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, rất có ích cho dân bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ mỡ nâu (*brune*).

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montés* bán, quý-khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 $ 45

Bớt 0 $ 85 đến 0 $ 70

Sáu lọ. . . . . 24 $ 50

Bớt 3 $ 50 đến 3 $ 70

Thuốc nước bổ huyết

« LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÉS

Thuốc (máu-bổ) bổ huyết

Mỗi chai phần tư lít. 1 $ 00

Một lít 3 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT

Simple et créosoté. Dầu cá viên nang bổ tỳ và hạng chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe, bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên dùng thuốc viên **antigrippe** của hiệu Montés. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớt những người ấy, không phải nói nhiều.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ nếu một viên rồi nếu nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nên nước cho chăng ra mồ hôi thì nếu rõ nhiều nước nóng và ở người cho nếu đến thì phải trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế **MONTÉS, 54 phố Paul Bert, Hanoi**

Hành hung — Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình tha cho tên Ng-Sinh-Cần về tội đánh một người tên là Phạm-văn An bị thương. Tòa Thực-ng thẩm bác cái án ấy và phạt tên Cần 15 đồng vì xét có đủ chứng cớ

Dịch trâu bò. — Làng Tân-yên, tổng Thượng-gia, phủ Phổ-yên, tỉnh Thái-nguyên có dịch trâu bò.

Ngạch Học-chính. — Mme Lê-thị-Nết (Hiếu) có bằng Sơ-học được bổ trợ-giáo tập-sự.

M. Phạm-tư-Tê, giáo-học tập-sự ở Bắc-ạn được từ chức kể từ ngày 1er Septembre.

M. Ng-v-Bông có bằng Thành-chang được bổ giáo-ho phụ-tá, lương mỗi tháng 30 p.

M. Bùi-v-Giản có bằng Thành-chung, được bổ giáo-học tập-sự.

Các trường mới. — Tại Phú-mỹ, phủ Quốc-oai và Phung-thượng, huyện Phúc-thọ tỉnh Sơn-tây nay đặt ra mỗi hạt một trường Sơ-học Pháp-Việt.

Kể từ ngày 14 Septembre 1922 trở đi phàm trường bổng và phụ cấp của các giáo chức các trường trong tỉnh Sơn-tây kể như sau này đều thuộc về sổ Dự-toán Bắc-kỳ trả lại :

Trường Tây-đang, phủ Quảng-oai, trường Trường-phiêu huyện Tàngthiện, trường Phú-hữu huyện Bất-bạt

Tiền cứu trợ. — Cấp 40 p. 00 cho Mme Phạm-thị-Nhị, quán tại ấp Thái-hà, huyện Hoàn-long (Hà-đông), là vợ M. Hoàng-văn-Liên thừa-phái mất ngày 16 Juin 1922 ; 30 p. 00 cho Mme Hoàng-thị-May, quán làng Cao-đài, tổng Cao-đài, huyện Mỹ-lộc (Nam-định) là vợ thầy bếp khó-xanh Bùi-văn-Khoái, mất ngày 1er Août 1922 ; 40 p. 00 cho M. Ấy tức Hợp ở phố Cửa-đông (Bichot) số 17.

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Ng-xuân-Sinh, thư-ký hạng năm ngạch Công-chính được nghỉ thêm một tháng dưỡng bệnh kể từ ngày 17 Septembre 1922.

Nghỉ dợi hưu-trí — M. Ng-duy-Giáp, thừa-phái hạng nhất tại châu Yên-lập (Phú-thọ) được nghỉ hưu.

Con nhà ai ? — Tối hôm kia, người ta thấy một cái cáo con trai nhỏ để vứt ở trước cửa nhà máy điếm.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tàu « Moqueuse ». — Tàu *Moqueuse* đi Quảng-châu-loan hôm 12 trước nay bị hư hỏng ít nhiều, đã về chữa tại Haiphong, chừng 4 hôm mới xong. Tàu *Malicieuse* thay thế tàu *Moqueuse* tại vịnh Bắc-kỳ thi chưa thấy tới nơi.

Bị xe đạp cán. — Chiều thứ tư, hồi 1 giờ 30, có một đứa con gái đi đi ở trong phố Paris, gần nhà laga thì bị một cái xe đạp đụng ngã, đứa bé bị vỡ mảo ở đầu. Linh cảnh-sát bắt đưa về nhà.

VIỆC KINH-ĐÔ

Khách tìm phương bị nhục. — Một người đã đi tìm phương thuốc chẳng phải tài-tử gì cả làng là giai-nhân, sao ai lại nỡ mà làm cho đến nỗi nhục, thế mà có người thật là một bực giai-nhân mà bị một công tử kia làm cho lắm nỗi xấu nhục, thật là nên thương thay.

Nghe đâu một hôm nọ, người giai nhân ấy đi ngang nhà công-tử kia vừa gặp công tử đứng chơi ngoài cửa, liền hỏi công tử rằng : « ngày ở trong vườn nầy có trồng một thành hoa có lẽ thức hương thơm ngào ngạt có phải chăng ? ». Công tử ngạc nhiên, rồi cười mắt để kể lên, rà dáng gián hơn giai-nhân một cách đê lắm, rồi ngoảnh mặt lại bước vào nhà nhẹ nhẹ đáp một lời. Cách hôm sau, công-tử rủ 4, 5 đứa con đỏ đến tận nhà giai-nhân, rồi kiếm cách kéo giai-nhân ra ngay ngoài đường mà gây gổ rồi đến đánh đập giai-nhân một cách rất hỉ nhục. Gẫm cũng lạ thay. Sự lấy làm chơi tờ nơi P. C. cho đến nơi A. C. đều chào rào mà nói rằng vì giai-nhân nói chạm ý công-tử, công-tử không hăng lòng mà trả thù đó chi. Ấy là những người hiểu chuyện công-tử mà nói thế còn như những người không biết cớ gì mà sinh sự rầy rà ấy thời chỉ hỏi rằng : « Vườn ấy có hoa gì đâu, duy có hai vợ chồng công-tử mà thôi. Sao lại có lời gì phỉ báng.

Ôi ! Khách tìm phương lại là kẻ giai-nhân đến hỏi thăm hương sắc thì nhành hoa mà phải bị người ta làm sỉ nhục. Thế thời tìm phương ấy là chẳng phải kể đi tìm hoa mà chính là một người đi phách lối tìm rầu, kiếm những lời xa xôi mà phỉ báng người ta nên mới bị nhục. Thế thời chữ « ngôn » của đàn bà nên cẩn thận lắm thay.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Mùa màng. — Hồi tháng 9 nhuận là các nông-gia đã vui lòng chắc mùa này hẳn bội thu, vì coi cây lúa thật tốt trời mà nước ở ruộng đều sẵn sàng, ai ngờ suốt tháng sáu có vài ngày mưa, bước sang tháng 7, tới nay đã là 20 rồi mà không có hạt mưa, làm cho các ruộng phải nứt cả ra, mà cây lúa thành ra mắc nghẽn, nên lòng làn được nên sự vui mới trên kia đã đổi ra sự buồn. Nếu nay mai mà không được đội ba trận mưa thì thật là rất hại cho vụ mùa năm nay.

Không thấy năm nào cuối tháng bảy mà còn nắng như năng tháng năm vậy. Nếu không mưa cho lí ngày thì người cũng phải ốm.

Biết trước ngày chết. — Có một bà lão năm nay 67 tuổi, là thân-sinh một thầy lý-trưởng cựu ở làng Quí trữ, tổng Dương-thầy, huyện Hoằng-hóa, hồi tháng tư Annam một buổi sáng kia khi bà thức dậy, nói chuyện với con cháu rằng bà năm mơ thấy người mời ta đến tháng bảy đi Haiphong chơi, vậy thì đến tháng bảy bà sẽ chết. con cái nếu có gì cho bà ăn uống thì cho đi ; trong nhà đều cho là bà nói đùa, nên cũng không lưu tâm đến chuyện ấy, nhưng mà bà lão từ khi đó ngày nào cũng sửa soạn để tháng bảy mà chết, nên có cái gì hoặc cho con, hoặc cho cháu ; thấm thoắt đến đầu tháng bảy bà lão kêu con bảo nên sắm sửa các đồ khâm liệm cùng cơ bị các việc tống táng. Người con không tin, cứ nói rằng tin sắng làm chi cho phiền. Đến hôm 16 tháng bảy mấy bà lão đi chợ mua các đồ quà bánh về ăn rồi phân phát cho các con cháu, và nói mai sẽ cốt, bà người con phải đi sắm đồ tống táng, người con thấy vậy cũng phải chiều lòng bà lão mà nói rằng để cho người đi mua hoặc đặt các việc rồi, bà lão nghe thấy thì nằm phát bệnh lên, đến ngày hôm sau thì bà lão tị trần. Đám bà cốt hôm 18.

Xem như vậy thì cũng là một việc lạ, mấy người biết trước được cái chết thảnh bà lão này !

TOURANE

Ngự giá hồi loan. — Ngày 19 tháng 7 ta, 10 Septembre 1922, đúng 12 giờ trưa Hoàng-thượng ngự-giá Âu-du, đã hồi loan đến Đà-nẵng ; hai Chánh-phủ làm lễ cung nghênh Ngài rất long trọng.

Độ 8 giờ rưỡi, ngoài vọng đăng đã trông thấy tàu « *Angers* » bảo tàn vào trong bờ, thì quan quyền Khâm sứ đã cùng với quan Bắc-lý, các quí phu-nhân, các quí quan thổ-hiến các tòa và các quan đại-thần bên Nam triều, các hoàng-thân, tôn tước, các quan tinh thần ở tả hữu trực kỳ, v. v. đều xuống chiếc sà lúp Thương-chánh ra chực tại Vũng-thùng Cửa hà nữ-quan, các viên thái-giám, thị-vệ, cũng xuống chiếc mô tô-ca-nốt ra chực ngoài ấy.

Độ 9 giờ, trông rõ thấy tàu rồi, bèn cột cờ kéo cờ, hòng, một đạo quân mạch lộ tây, một đạo quân khố đỏ, một đạo khố xanh, từ trong đồn thổi kèn kéo ra đứng giàn hai bên cầu tự ngoài đến trong bờ, quân lính đứng khít liền với nhau hai hàng kín cả hai bên cầu. Kế đó, thì hai hàng lính tỉnh mặc áo đỏ cầm lọng vàng, tàn vàng và lộ bộ đứng giàn từ bờ sông vào đến tòa Sở-lý ; trong tòa lại có hai hàng sen-đầm và phó-lít đông. Ngoài cầu tàu thì 8 viện phủ huyện tỉnh Quảng-nam mặc áo mũ, ở trước tòa thì các ông hội-viên Hội-đồng thành-phố mặc áo thụng lam gụi nhỉnh, trong tòa có bọn viên trung trưởng Trung-hoa mặc áo dài đứng chực. Còn trên bộ dưới thuyền thiên hạ rủ nhau đi xem đông lắm, hôm ấy lại nhằm vừa chủ-nhật cho nên các viên tông sự sở nào cũng có đến cung chiêm.

Đúng 11 giờ, tàu *Angers* tới nơi, thả neo, bèn kia sông, đội lính hồn phòng phát lệnh, từ 1 đến 49 tiếng, nghe vang động gần xa.

Độ 11 giờ 45, chiếc sà-lúp ra rước Hoàng-thượng chạy vào gần tới bến, các chuông trống hai bên bán bải-hạ đều nhứt tề tấu cả.

Đúng 12 giờ, sà lúp áp cầu, thì pháo đốt nổ rầm, chuông trống lại ỷ, nhã nhạc bắt âm đều đánh thôi. Áp cầu xong rồi, ngài ngự cùng quan Khâmsứ Pasquier bước lên, các quan thì tùng cứ thứ tự tiến lên. Các đạo quân thì quân-lễ. Ngài ngự giơ tay đáp lễ lại thắng một đường đi vào đến trong tòa. Ngài ngự đội nón khâm vàng ngọc, mặc áo gấm vàng, quần trắng, giầy vàng thêu, vai hoàng bội đỏ ; quan Khâm sứ mặc triều phục chuông giải lục biên vàng, quan Khâm-sứ quyền và các quan cai-trị đến có triều-phục ; cả Ngài ngự đi đến ghế thang lầu mới cất nóa, trong có khẩu vàng đính các thứ châu báu !

Đến 12 giờ 15, ngài ngự vào dự tiệc cùng các quan. Trong tiệc có tất cả 26 vị, chiếu theo lọa thứ tả hữu kể như sau nầy :

Hoàng thượng ngồi chính giữa bên tả, đối diện với quan Khâm-sứ Pasquier ngồi bên hữu. — Kế hoàng-thượng về bên tả : Hochard phu-nhân bà Bắc-lý ; quan Võ-Biền, Tôn-thất Hân ; quan Boogier, Công-sứ Hội-an ; quan Hoàng-Thân, Trong quản Đề thống ; quan Ưng-Bình, thống đốc Toanh-hóa ; quan Sentenac, bác-sỹ. — Kế Hoàng-thượng về bên hữu : Pasquier phu-nhân, bà Khâm-sứ, đức ông Hoài-an ; quan Tôn-thất-Trạm, tả Tôn-Khanh ; cô Huchard, lệnh ái quan Bắc-lý ; quan Trần-đình-Bách, tổng-đốc Nghệ-an ; quan Đại-úy coi phái-bộ thủy-binh Hoa đỏ.

Kế quan Khâm-sứ Pasquier, về bên tả : đức-ông Tuyên-hóa ; quan Hồ đắc-Trung, Công-bộ thượng-thơ ; quan cai-trị d'Elloy, Bổng-lý phủ Khâm sứ ; quan Võ-Liêm, tổng-đốc Bình-Phú ; quan Võ văn Bân, tiền quân Đô-thống ; quan cai-trị Destenay, thư-ký riêng của quan Khâmsứ. — Kế quan Khâm-sứ Pasquier về bên hữu : quan Fries, quyền nhiệp Khâm sứ ; quan Ng-hữu-Bài Đông-các ; quan Huchard, Đốc-lý Đà nẵng ; quan Tôn-Thiệp tổng-đốc Nam-Nghĩa ; quan Lê nguyên-Bá tả-quân đô-thống quan Lexedoux hội-lý bộ Hộ.

Trong khi yến tiệc, ở ngoài tòa nhã nhạc đánh luôn cho đến 13 giờ 20. Ngài ngự xuống lầu từ biệt các quí quan.

Lúc gần đến giờ, các đạo quân lại kéo đến giàn bầu ; đạo khố đỏ và khố xanh đóng tự trong tòa ra đọc thơ vấn nhạc đánh bài bản bầu bàng ; còn đạo mạch-lộ tây thì đóng ngay tại bước lên xe hỏa. Đến 13 giờ 25, Ngài ngự lên xe, các đạo quân thổi kèn thì quân lễ chào. Đúng 13 giờ 27, xe hỏa khởi hành, bắn 21 phát lệnh, các đạo quân chào lần thứ hai. Ngài ngự và quan Khâm-sứ đứng sau xe giơ tay đáp lễ, cho đến khi đoàn xe chạy qua hàng quân mới thôi.

Xe chạy đến 16 giờ 27 thì tới Kinh-đô. Cứ theo chương-trình đã định thì xe chạy tử 12 giờ 50, nhưng vì tàu đến trễ, nên phải hoãn lại. Xe kết hai cái ARC, cái sau Hoàng-thượng ngự, trong phòng hạng nhất có đủ ngự lọ ; kế xa ARC có mắc thêm ba toa nữa. Trước mấy kết đều rồng, cầm một lá cờ vàng lớn và giải vàng, có tam tài. Đoàn xe cả thảy 5 toa mà vừa chật chỗ, ấy là mới có các quan hầu ngự và đồ hành trang ngự dụng, còn mấy chục thùng đồ đạc chưa chở kịp, sẽ đi chuyến khác. Các ga đều có bàn bái hạ, phủ Điện-bàn đóng tại ga lớn ; huyện Hòa vang đóng tại ba ga Hòa-mỹ, Nam-ô và Liên-chiểu. Có lộ tịt đóng suốt hai bên vệ đường tự Tourane đến Huế. Về phần tỉnh Thừa-thiên, quan Thừa phủ có hiền sức cho các xã dân ở gần các ga, tất cả nam phụ lão ấu đều tựu tại ga rõ đông, có ga đến nghìn người để tung hô vạn tuế, cho nên xe chạy qua các ga, ga nào cũng chật ních những người, tiếng hoan hô nghe vang dậy, thực là một điều lí có, dân sự bỏ để mấy khi được chiêm ngưỡng nghi vệ thái-hoàn.

Cuộc tiếp tân của hàn quan-nam chuyến này đọn tại công-quán cả, tuy cũng có các quan trọ riêng ở nhà quen, nhưng phần nhiều thì rời cơm ở công-quán và ngủ tại các ghe thuyền. phủ Điện-bàn có bắt sắn 60 chiếc ghe to để làm chỗ nghỉ của các quan. Ngày nói Ngài ngự có ban cho dân sự Quảng-nam 200 đồng về chộc cung nghênh ấy.

Trọng quang-cảnh trong mấy hôm cung nghênh Thánh-giá có về vui đẹp lạ thường, các công-sở và tư gia đều treo cờ thắp đèn suốt ba hôm, người biểu các tàu cũng đều treo cờ khánh hỉ.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách mua bóc thấy có đăng các-bạch cẩn bản-hiệu đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ ma làm ra không đổi được, tại viết thư trách thì chậm. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-bộ ba chữ và ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi.

Nay kính,

Ed. Montès.

54 Rue Paul Bert Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM

SẦN NHIÊN 祭

Tối thứ sáu

NGHÌN VÀNG MUA LẤY TRẬN CƯỜI

Vao U-orang chỉ vì say mê Bao-tử, mà tìm kết cách cho nàng phải cười, cũng vì trận cười ấy mà mất thành mất nước.

Tối thứ bảy :

THẤT-HIỀN-QUYỀN

Là một tích bi-kịch rất thảm thiết. Sự tích rất kỳ khôi, không cần phải nói cho lắm, các ngài cũng đã biết là một tích rất có giá-trị, một bài học luân-lý cho những kẻ có tính chơi cao ác nghiệt.

Tối chủ-nhật :

BẠCH MÃ-TỬ

Khi hai bà Chánh, Thứ-hạn nói Hoàng-tử ở đâu mà càng nhau đâm đầu xuống giếng, than vãn rất là não nùng.

Tối thứ hai :

PHỤ NỮ TRÙNG PHÙNG

Ở hiền thì lại gặp lành, tìm con mà lại tỏ được tình kẻ phản quân.

Tối thứ ba :

HAI RỂ TRANH KHÔN

Là một tích hài-kịch từ đầu đến cuối, ai ai cũng phải ôm bụng mà cười.

CINÉMA PALACE

Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 13 đến thứ ba 19 Septembre 1922

TUẦN LỄ ĐẠI-HỘI

Ba bức ảnh ngày thứ năm có cả nhời chép từ 6 giờ chiều, thứ bảy chép 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MÁI CON »

Bài I, và II

Nghỉ

Bài III và IV

« CON PHƯỢNG MÁI CON »

CUỘC ĐIỀM-BINH LÊ CHÍNH-CHUNG Ở LONGCHAMP

Rất buồn cười

CHÀNG CHARLOT ĐI CHƠI

Ngày nào cũng có nhạc, chủ trì tối thứ hai và chiếu thứ bảy

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八廿牌門街蒲行內河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng hiệu chúng tôi mới có một bọn hàng rất tốt như : ngọc-thạch, bổ-phách, mặt bức cùng nhẫn, đồ bạc, đồng hồ treo, đồng hồ quả-quít, v. v. ở Hong-kong sang.

Các qui-khách có lòng chiếu cố, xin mau đi-ngọc tới bầu-hiện, kẻo mất một dịp đặc biệt, mà đi mua cho ít nhiều mắc lòng, nhất luật đổi đãi, tính giá thật rẻ.

Cùng một kỳ tàu nay, chúng tôi lại mới thêm được vài tay thợ kim-hoàn nhất khéo ở bên Tàu sang nữa, từ đồ bạc cho chí đồ vàng, kiểu cũ, kiểu mới, lối Tây, lối Tàu, họ đều làm được cả.

Các qui-khách có lòng đặt hàng cho bản-hiệu, thì chúng tôi lại xin hết sức làm cho các qui-khách mãn-ý mới nghe.

Cuộc lạc-quyên Âu-trí-viên

Hỡi đồng-bào ! Đàn con Âu-trí là đàn con chung một họ nhà Hồng, tức là đàn con chung trong xã-hội. Ôi ! đàn con Âu-trí kia, mà phải nghèo khổ bỏ liều, trách-nhiệm ấy nào phải riêng một mình ai ; đàn con Âu-trí kia, mà được mạnh mẽ sáng khôn, hạnh-phúc ấy cũng là hạnh-phúc chung trong xã-hội ; đồng-bào ta, ai là chẳng sẵn lòng từ-ái, giúp cũa, giúp công, mong tạo phúc cho cuộc Âu-trí-viên. Nay hội Khai-trí-tiến-đức mở ra một cuộc lạc-quyên suốt cả trong nước là một cuộc vĩnh-viễn mãi về sau. Kể bắt đầu từ tháng chín tây này trở đi, qui-ông qui-bà, hằng-tâm hằng-sản, có hiến thì giờ đi chơi thôn-quê, kẻ ít người nhiều, sẽ muốn giúp vào việc công-đức này, kẻ trước người sau, lúc nào cũng được.

Hỡi đồng-bào ! ai là người nhờ hạnh-phúc mà được trăng sẻ, nhờ hồng-vận mà được phát-tài, cũng nên nghĩ tưởng đến nỗi giống nước nhà, sẻ chút hạnh-phúc riêng của mình mà lạc-quyên cho cuộc tế-độ chung trong nước.

Hỡi các bà ! làm phúc nào bằng việc làm phúc nầy, xưa nay các bà xẩm sẩm lòng từ-bi phúc-đức, nay các bà há lại chẳng lạc-quyên ít nhiều để tạo-phúc cho lũ con trẻ trong Âu-trí-viên hay sao ? các bà mở lòng công-đức thực là phúc-đẳng hà-sa !

Hỡi các ông ! giàu có dư tiền dư của, há lại chẳng nghĩ thương đến nỗi giống mà giúp đỡ cho ư ? các ông lạc-quyên Âu-trí-viên tức là để phúc lại mai sau cho con cháu.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên đa-thiểu thế nào, xin cứ gởi về cho ông Tổng-thư-quĩ hội Khai-trí-tiến-đức là ông Lê-Văn-Phúc, Đông-kinh ấn-quán, số 82 phố hàng Gai, Hà-nội.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên số tiền bao nhiêu cũng là phương danh quí-tính sẽ theo thứ-tự đăng lên *Nam-Phong* tạp-chí ; *Nam-Phong* lại đăng rõ cả số tiền ấy đem cấp cho những Âu-trí-viên lãnh nào. Như thế thì *Nam-Phong* tạp-chí lập thành ra một cái biểu chỉ-thu cho Âu-trí-viên, để cho mười mắt đều trông, mười tay đều trỏ, những tiền làm phúc, không sai-suyễn đi đâu chút nào.

Cuộc lạc-quyên này, ngài nào lạc-quyên bằng tiền-bạc hoặc bằng trái-phiếu Đại-Pháp và Đông-Pháp, bằn- bội đều nhận cả.

Hội Khai-trí-tiến-đức định rằng các bảo-mẫu phải dạy trẻ con học những bài ca và thơ mà hội sẽ đặt để ca-tụng công đức các nhà từ-thiện đã giúp vào công cuộc Âu-trí-viên.

Hội sẽ nhân tết Trung-Thu mà đặt một tiết kỷ-niệm các công đức ấy. Những trẻ-con ở Âu-trí-viên đọc các bài ca-tụng ấy thì công đức các bậc ân-nhân hẳn thấu đến qui-thần.

Vậy các ông các bà nào muốn tiền giúp vào Âu-trí-viên để được hạnh phúc.

Trẻ con bên Giáo cũng sẽ được phép Nhà-chung cho cầu-nguyện các nhà từ-thiện theo đạo Thiên-chúa.

KHAI-TRÍ-TIẾN-ĐỨC

Gương soi

Rất đẹp, rất khéo, rất rẻ

Có nhiều thứ nhơn nhỏ : mặt phẳng và nổi nghỉnh; thứ nào cũng có khung chạm, thiếp vàng.

Xin quí khách đến hiệu

QUẢNG-HƯNG-LONG

Số 79, Phố hàng Bồ, Hanoi

MAU MAU KẺO HẾT

Lở
Bệnh tràng-nhạc
Chứng đau xương

CÁC CHỨNG NGỨA NGÁY NHƯ :

Mụn Nốt-mẫn — Hắc-lào.

Những người nào lở, có bệnh tràng-nhạc, có huyết-quản sưng và có lỗ ở các huyệt-quản ấy có muốn chữa cho khỏi không ??

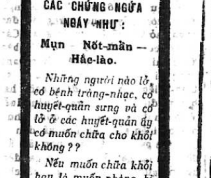
Nếu muốn chữa khỏi hay là muốn phòng bệnh những chứng đã kể trên thì cũng chẳng khó gì, chỉ nên biết dùng thuốc ! Nhiều người đã công-nhận thuốc :

Dépuratif Richelet

là có đủ các tính chất hóa-học chữa được các chứng ấy và có thể thay, mau rất nhanh. Sự kiến-hiệu rất là chóng và mau vì thuốc ấy chữa ngay ở căn bệnh. Máu thì nhờ thuốc này mà hết căn cùng các chất bẩn thỉu. Những chỗ lở thì hàn lại mà không phá ra nữa.

Thuốc này còn chữa được các bệnh thấp, đau xương, vân vân.....

Bán ở các hàng lục-hợp to.

DẦU XỨC TÓC THƯỢNG HẠNG HẠNG :
Dùng nó sạch dầu — Mượt tóc
Tốt tóc ra — Hết gầu

Các qui-khách đến thọ hái xin cứ bảo xức thử dầu này

Chai thật đẹp . . . . 1 fr. 60
Chai lớn . . . . . 6 . 00
Chai nhỏ . . . . . 3 . 75

Mua sản chai thì được giá hạ

BÁN TẠI :

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
(Nhà Cô-ta cũ)
Trên gác có hãy đi chơi

2074

Nhà Bán-đồ « TĂM-TĂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng tim'res xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), là thứ từ 0$10 (0$04) trở xuống; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu rai)

Người bị bệnh giun và bệnh tối rất thường hay thấy trong mình mệt nhọc mà lại rất là lâu chữa. Khi bị bệnh thì nhiều mồ-hôi, yếu đuối, đánh trống ngực, ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng đau mình, khó thở, mặt nhọc lạ thường.

Chữa huyết kém hẳn đi, thế thì nên bổ ngay vào cho chân huyết những chất đi ra hư đi trong khi ốm là : chất sắt, như thế mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (thiệp đầu rai) thì không chữa gì đã khỏi hơn nữa.

Uống thuốc ấy bổ vào đến đa giầy thì tan ngay, không sợ ngay hiệu gì cả. Chỉ trong vài hôm lại thấy khỏe mạnh như thường ; những người nào bị bệnh giun : mồi khỏi, yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau đa giầy, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy khoan thoải lạ lùng. Chỉ uống độ vài lọ-thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu rai) này thì lại thêm mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán sỉ.

2084

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế tổng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 84

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2 lít 50 một chai

Theo lời mời — Muốn dùng thuốc này phải tìm đến quán Bào-chế lành Pháp thì mới có hà mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 000 một lọ

Thuốc bổ máu, làm cho máu thêm đỏ, mặt không còn làm việc gì ; dùng thuốc này hay lắm !

Máy thử bàn-hiệu hay hơn :

Các thứ thuốc nước đựng lọ 1 fr. 50 thì vào da nhà thuốc số CAOUTCHOUC DE BORNE

Thuốc tiêm gọi là 914 (Ký-bệnh Giang-mai)

Thường gọi SIROP PECTORAL đặc-cực hay nhất.

THUỐC LÁO chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
Thuốc uống = 2 00 to 20 viên
thuốc chụt = 0 50 một chai

Chữa các chứng lậu : chẳng kì mới lạng cũ ; uống thuốc cachets antiseptiques, có thứ thuốc bismuthique của Bào-chế thì khỏi khỏi. Thuốc này đã chữa được có số người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 00 một lọ

Trị những bệnh đàn bà như : Kinh nguyệt không đều, hay là khí hành kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, đau eon, chẳng thấy hết, đi mãi sau lấy lại nữa tốt trong mình đi hẳn hẳn.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ TRỊ-NGHIỆM HOÁ-HỌC

ĐỒ MÓC-SẾ
Kính-hiển-vi (Microscope) hiệu LUMIÈRE và JOUGLA
và giá, ống, v. v. Citrate v. thuốc
Spiromètre
Bán cuốn sách bao kín

Bán cất và hàm lỗ

« TIUỐC DRE »
0 90 một lít 1/4 litre

Trị bệnh giang mai rất kì mà hay cả. Dùng thuốc lời rất thì nên uống thuốc nào cho tiết nọc! Dùng thuốc khác thì tổng chẳng phải chơi! Thuốc này thì mỗ chắc khỏi hẳn được ! Thuốc này rất lạ, rất quí, rất chắc hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh.

Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai ton litre. Giá nó 2 00 một thứ.

2079

Ancien Etablissement TSANH-TSAI dit TRẦN-TÀI-MẬU, Fondé en 1892

TÉLÉPHONE N° 687

茂才陳 TSANH-HAP-TSAO Frères, Successeurs 海防東京

N° 161, Quai Canton. — HAIPHONG

Chuyên nghề thầu khoán, làm cửa nhà và cầu cống

Bán đủ các thứ gỗ nguyên cây và gỗ xẻ các hạng gửi đi các nơi, có máy cưa (Scierie) làm thật nhanh và cẩn thận.

Làm đủ các hạng ống xây cống, dẫn thủy bằng xi-măng (buses en ciment).

Làm đủ các thứ chẵn-song, tường-hoa, gạch-hoa đủ các mẫu bằng xi-măng để lát nhà.

Làm đủ các thứ Sơn của nhà, Huile, Peinture, Verni, dầu Essence térébenthine, Colophane và Cire đóng chai.

Có bể cạn (barrage) cho thuê để chữa Tàu-thủy

Quý-khách ở xa cần dùng việc gì hay muốn mua thứ gì, xin cứ viết thư cho Bản-hiệu, hoặc chữ Tây, chữ Tàu, chữ Annam, Bản-hiệu cũng xin trả lời ngay lập tức.

2068

Một tin mừng cho các hiệu xe

Công-ty đồng xe « SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS », 7, Boulevard Bobillot, Hanoi, mới có hàng bán Pháp-sang nhiều lắm, bán hạ tới 50 %, xin tính giá bước như sau này :

			Trước bán	Bây giờ
Trục xe cao-su	mỗi chiếc		25$ 00	16$ 00
Vành bánh khoan rồi	—	đôi	12 00	6 00
Tay hoa cỡ mũ 6o	—	trăm	12 00	3 00
Dịp tây	—	đôi	18 00	8 00
Vải cao-suồng rộng 1 m 20	—	thước	3 20	2 80
Vải đệm cùng tựa	—	thước	3 00	2 80
Lốp Michelin	—	cái	25 00	20 00
Ruột Michelin	—	đôi	6 00	4 60

Các phụ-tùng thứ bàng nữa cũng có hạ giá, nhưng nếu bạc xuống dưới 7 francs thì lấy tính giá thôi.

Cứ viết thư hỏi : PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI HỘI
2008 *Số 7, cạnh trường Y viện — Giây nói số 73.*

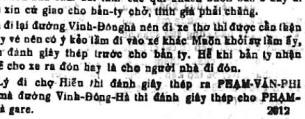

2050

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN LÝ đi CAO-BẰNG
Ở ga *Yên-Lý* chạy hết 8 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe lửa thứ nhất ở Hà-nội về tới.
Ở *Cho-Rẫy* (Phủ-Qui) thì hết 3 giờ chiều đến ga Yên-Lý vừa kịp chuyến xe lửa về Vinh và Hà-nội.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÀ HUẾ
Ở *VINH* thì 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe-lửa vào Huế.
Ở *ĐÔNG HÀ* ra hồi 7 giờ sáng sau khi chuyến xe-lửa thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý. Ở Phủ-Qui có 3 phiên chợ Tí Ên buôn bán rất lắm các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đônghà nên đi xe (thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy về nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiên thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare ; — mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

2012

Société des Phosphates du Tonkin

Bureaux et Usine à Haly-Haiphong

Ở NÊN GẦN TRẺN — Chúng tôi xin trình các qui khách biết rằng chúng tôi mới sắm mấy người nhà quê mua tro-than và nhờ đào-tạo để làm phốt-phát (phosphate) rất tốt bán và bán giá rẻ hơn giá Phốt-phát thật.

Bột phốt-phát thì bao giờ cũng nhờ trên các thứ bột khác, không có thứ bột nào nhẹ bằng.

Vậy các qui khách khi mua phốt-phát, đừng nên tham rẻ mà mua phải phốt-phát giả, và nên nhờ Bản-Sở đến hạt phốt-phát ra xem, nếu thấy bán không được như thì chúng nên mua.

Nếu mua Phốt-phát mà nghi hoặc là giả thì nên gửi mẫu đến cho chúng tôi thử xem. Chúng tôi sẽ lấy tiền người bán phốt-phát giả mà nhận bảo cho chúng tôi biết, không tốn số thường 20$00.

GIÁ PHỐT PHÁT. — Phốt phát bán tại nhà máy ở Haiphong giá như sau nầy :

22$ 00 một tấn (là tonne đo 1000 kilos)	hiệu « PH. (0/24 ».	
22 , 00 —	—	hiệu « PH. 2 ».
20 . 00 —	—	hiệu « PH. E ».

Phốt phát hiệu « PH. 10/24 » để bón ruộng đất nhẹ. Phốt phát hiệu này thì nhẹ hơn hột phốt-phát hiệu « PH. 19/21 ».

Phốt phát hiệu « PH. E » để bón ruộng đất nặng. Bón ruộng đất nhẹ, đất mặn thì lại càng tốt lắm.

Phốt phát hiệu « PH. E » này là một thứ phốt phát chúng tôi mới chế ra có chậm lắm mấy tháy bởi Potasse (Bột-tạt) ở bên Tây đem sang.

Dùng thứ phốt-phát hiệu « PH. E » này mà bón cho thứ rau (Légumes) nhiều là 20$ mẫu thì thấy là tốt lắm.

CÁCH DÙNG. — Hễ mỗi mẫu vải bón hai lí 200 cân tây với trước năm mười ngày rồi cấy cũng được, hay cấy trước năm mười ngày rồi vải phốt-phát cũng được

RỦA TẠI HAO KHÔNG. — Bao gai không (sac en jute vide) bây cân thành lạn mà đem lại tới nhà máy ở Haiphong thì giá mỗi một bài là một hào chỉ (0$10) Nếu bao rách và hơi thưng khí chúng tôi không nhận nữa.

Các qui khách cần hỏi nơi điều gì nên viết thư xin cứ hỏi nhà máy ở Bạch-Haiphong, chúng tôi xin tiếp, hay gửi giấy đến cho chúng tôi sau có giờ tới ngay.

2088

No 186

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-BỈNH-MỤC *dịch thuật*

Vợ chồng *Hàn-ngũ* mừng lắm, mới kể hết cho biết thân-thế diện-mạo cha con *Mạnh-sĩ-nguyên* thế nào, và khi *Mạnh-lệ-quân* ra đi, có để lại bức tranh và một bức thư tiến cử nàng *Tô-đình-tuyết* gả thay, vân vân. Các nô-bộc trong nhà họ *Mạnh*, tên gọi những gì, cũng kể ra hết cả. Lại kể cả đến những việc kì-ẩn-yếu trong nhà họ *Mạnh* cho nàng *Nam-kim* nghe. Nàng *Nam kim* ghi nhớ định-ninh vào lòng, rồi mới bảo thân-phụ đi báo với quan huyện.

Hạng-long nói :

— Ngày mai con nên trang điểm cho lịch-sự, rồi theo ta cùng đi.

Nàng *Nam-kim* nói :

— Con đã nhận làm *Mạnh-lệ-quân* thì tức là tiểu-thư con quan *Mạnh* thượng-thư, là vợ một vị vương-tước. Nếu ngày nay tự-họ mà dẫn thân đến cửa huyện thì sợ huyện-quan sinh nghi. Chi bằng ta bảo huyện-quan phải đến đây, mới được trịnh-trọng.

Hạng-long vỗ tay mà khen ngợi rằng :

— Con gái ta thật là khôn ngoan muôn phần, thế thì con hơn cha nhiều lắm !

Ngày hôm sau, *Hạng-long* mũ áo chỉnh-tề, lên kiệu tẳng đường tới huyện *Côn minh*, hai tên người nhà theo hầu. *Hạng-long* tuyên là một tay diêm-thương, bấy giờ đã quyền chức Đông-trì. Khi tới cửa huyện, sai người cầm thiếp đưa vào. Quan huyện *Côn-minh* họ *An*, nguyên chân tam-giáp tiến-sĩ, trông thấy danh-thiếp của *Hạng long*, sai mở cửa giữa đón vào, mời ngồi ngang hàng, tiếp-đãi một cách tử-tế.

Khi uống nước trà xong, *Hạng-long* nói :

— Tôi có một dịp cầu được đại phú-quí, muốn đến mách ngài, chẳng hay ý ngài thế nào ?

An tri-huyện vui cười mà đáp lại rằng :

— Người ta ai lại không muốn sự phú-quí, nhưng chẳng hay việc gì, xin ngài cứ nói.

Hạng long nói :

— Hồi 4 năm trước có một chàng thư-sinh tới trọ nhà tôi, đến ngày 22 tháng 6, chàng nhân say rượu mà lộ ra là một người nữ-nhi. Vừa rồi thấy có tờ yết-thị tìm họ *Mạnh*, nàng mới chịu nhận là *Mạnh-lệ-quân*. Tôi muốn đưa nàng vào yết-kiến ngài, nhưng nàng nói xin với ngài đến. Nếu ta đưa nàng tiến Kinh thì chắc triều-đình có trọng thưởng. Nào Trung-hiến-vương, nào *Mạnh* thượng thư, đều phải lễ-vật tạ, há không phải là một dịp đại phú quí hay sao !

An tri-huyện mừng lắm mà rằng :

— Đã là *Mạnh* tiểu-thư thì tôi đến là phải, khi nào lại dám để nàng lỡ dịp. Hôm nay ngài ở chơi đây với tôi, rồi sáng sớm mai tôi sẽ theo ngài cùng về.

Hạng long nói :

— Xin ngài cho phép tôi ra ngoài, đến ngã chơi tại nhà một người bạn thân.

—Nói xong, cáo-từ lui ra, đến ngã chơi tại nhà người bạn. *An* tri-huyện sửa soạn đồ-đạc, rồi sáng hôm sau theo *Hạng-long* về nhà *Hạng long* mới *An* tri-huyện ngồi ở phòng khách, rồi trở vào nhà trong, nói chuyện với nàng *Nam kim*. Người ta nàng *Nam-kim* trông thấy phải ngỡ-ngàng vì mới trông lại càng xinh đẹp.

Hạng-long ra nói với *An* tri huyện rằng :

— *Mạnh* tiểu-thư mới ngồi vào.

An tri-huyện theo *Hạng-long* vào trong thấy nàng *Nam kim* có cái nhan sắc chim sa cá lặn, nguyệt dầm hoa ngậy. Và nhà *Hạng-long* lại là một nhà phú-hộ, cho nên cũng không ngờ có sự giả-mạo như vậy. Khi *An* tri-huyện vào, nàng *Nam-kim* sẽ thưa-thỉnh đứng dậy để nghênh-tiếp.

An tri-huyện cúi chào mà rằng :

— Tôi có tài-đức gì mà dám để tiểu-thư phải đứng dậy nghênh-tiếp. Xin tiểu thư cứ [illegible] tôi được tỏ chút ơn.

Nàng *Nam-kim* [illegible] rằng :

— Vì việc tôi mà để ngài phải thân-hành tới đây, cũng đã là quá lắm rồi, khi nào tôi dám vô lễ.

Hạng-long giả cách tỏ sự lui vào nhà trong, nàng *Nam kim* dùng lễ tiểu-chủ mời *An* tri huyện ngồi. *An* tri-huyện chối-từ không dám, lại kéo ghế ngồi ra một bên. Các nữ tỳ pha trà. Nàng *Nam-kim* thẻ dài ra than rằng :

— Số-phận tôi thật là long-đong, hết lần nay phải xa cách cha mẹ, nay nhờ ngài mà được cởi-mở một nỗi sầu-bi, tôi ơn ngài thay là cũng tỏ mặt báo.

An tri-huyện nói :

— Chẳng hay thì nào tiểu-thư lại lưu-lạc tới đây ?

Nàng *Nam kim* lại thuật hết đầu đuôi sự-tích trong khi lưu-lạc cho *An* tri-huyện nghe.

HỒI THỨ LXI

An tri-huyện lại hỏi nàng *Nam-kim* rằng :

— Năm trước cha con nhà *Hoàng-phủ* thắng trận hồi triều, được vinh phong vương-tước, thiên-hạ ai là người không biết, sao bấy giờ tiểu-thư không ra nhận mà lại để chậm đến bây giờ ?

Nàng *Nam-kim* nói :

— Năm trước tôi thì-t ết trốn đi, thân-này thật đã liều cả tính, dẫu nghe tin nhà *Hoàng phủ* được phong vương-tước, tưởng chừa thấy nói gì đến việc tìm vợ thì tôi vẫn nghĩ là kế vô tình, cho nên cũng liều bỏ quá khứ xanh một đời, chứ không muốn kết-duyên cùng người phụ-bạc. Nay thấy tờ ấn-chiếu, biết là Trung-hiếu-vương nghĩ đến tình xưa, đã tâu với triều-đình, mới có lệnh ấy, nếu tôi nhất định không nhận thì chẳng hoa ra phụ lòng người ấy lắm ru !

An tri-huyện khen rằng :

— Tiểu-thư thật là người có chí, tôi sẽ xin hầu với quan trên, rồi cũng cùng *Hạng-long* đưa tiểu-thư tiến Kinh.

Nàng *Nam-kim* cảm ơn mà rằng :

— Nếu có lòng tử-tế mà giúp cho thì sau này sẽ xin hậu tạ.

An tri-huyện nói :

— Có đâu chúng tôi dám mong hậu tạ, chỉ xin quan *Mạnh* thượng thư và Trung-hiếu vương sau này giữ lòng thương mà che-chở cho thì tôi được đội ơn vô cùng.

Nàng *Nam-kim* nói :

— Điều đó thì dễ dàng, không cần phải dặn.

Hai người đang nói chuyện thì *Hạng-long* ở nhà trong ra. Nàng *Nam-kim* nói :

— Xin nghỉ-ngơi trên chiếu rượng nhạt để mời quan huyện.

Hạng-long liền bảo người nhà sửa tiệc rồi mời *An* tri-huyện ra phòng khách cùng rượu, và thương nghị việc tiến Kinh, vân vân. *Hạng-long* nói :

— *Mạnh* tiểu-thư ở nhà tôi đã mấy năm nay, tôi cũng coi như con gái tôi vậy. Ngày nay cuối tiểu-thư, tôi xin xuất vốn-liếng làm của hồi-môn cho là lòng tôi. Còn bao nhiêu tiền lộ-phí của ngài tiến Kinh tôi xin chịu cả, ngài hãi-tất phải lo-ngại.

An tri huyện mừng lắm. Các người theo hầu *An* tri-huyện, *Hạng-long* đều thưởng tiền cho cả, tối hôm ấy ngài lại nhà họ *Đặng*. Sáng hôm sau, *An* tri huyện cáo-từ về nhà, làm tờ tâu với quan trên, xin đưa *Mạnh* tiểu-thư tiến Kinh.

(Còn nữa)

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn, 36, Henri d'Orléans, Hanoi